

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Нагорної Олени Василівни

«Формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка

Головною метою реформування освітнього простору в Україні є інтеграція в соціум усіх дітей, в тому числі з особливими освітніми потребами. На сучасному етапі модернізація системи спеціальної освіти в Україні та розвиток інклюзивного навчання спричинюють формування нової системи соціальних цінностей, особистісних якостей, оновлення змісту освіти, удосконалення традиційних форм і методів навчання та виховання. Пріоритетне завдання системи спеціальної освіти та інклюзивного навчання створення відповідних умов для розвитку і самореалізації кожної дитини, пошук нового в теорії та практиці на шляху особистісного становлення.

Запровадження сучасних моделей організації навчання і виховання, розвитку особистості дитини з особливими освітніми потребами вимагає не лише нових підходів до навчання, спеціального дизайну освітнього середовища, а й впровадження дієвої й результативної системи психолого-педагогічного супроводу, ефективність якої залежить від координованості дій команди фахівців та їх професіоналізму. Оскільки технологічна культура виступає як одна з базових структур професіоналізму фахівця, що визначає його компетентність, її розвиток є важливим завданням в процесі технологічної підготовки майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів. Відтак актуальність дослідження викликана підвищенням інтересу до організації якісної технологічної підготовки майбутніх фахівців

інклюзивних навчальних закладів, зокрема проблеми їхньої професійної свідомості.

Таким чином, обрана Нагорною Оленою Василівною проблема може вважатися такою, що відповідає на актуальні питання у контексті сучасних наукових пошуків та запити практиків.

Оцінюючи ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовано у дисертації О.В. Нагорної, слід зазначити, що значною мірою вона забезпечується чіткою структурою роботи та її логічною цілісністю, в якій матеріал викладений послідовно, а також комплексно розкрита проблема, визначена у дослідженні.

Сформульована мета дослідження роботи повністю узгоджується з найважливішими питаннями корекційної педагогіки, оскільки полягає в розробленні теоретично обґрунтованої та експериментально апробованої програми формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів.

На основі комплексу теоретичних та методологічних положень вперше науково обґрунтовано теоретичний концепт дослідження технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів як чинник їхньої професійної компетентності на основі аналізу ключової дефініції «автентична модель інклюзії»; теоретично обґрунтовано і визначено зміст конструкту «технологічна культура майбутніх фахівців як автентичних моделей інклюзії», виокремлено його структурні компоненти (етичний, естетичний, пізнавальний) з метою удосконалення підготовки майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів; створено науково обґрунтовану концептуально-прогностичну модель формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів; визначено особливості,

рівні сформованості технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів; науково обґрунтовано і визначено організаційно-методичні умови та принципи формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів.

Об'єкт, предмет та завдання дослідження логічно і структурно узгоджені, відповідають визначеній автором меті. Організаційно-методичні засади проведеного дослідження розкрито повною мірою на достатньому фаховому рівні. Кількісний і якісний аналіз отриманих даних здійснено кваліфіковано, коректно. Надійність і вірогідність отриманих наукових результатів підтверджуються теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних принципів дисертаційної роботи, єдністю й логічністю всіх етапів дослідження, його організаційною цілісністю й чіткістю концептуальних засад, гармонійним поєднанням статистичних методів і способів їх якісної інтерпретації.

В дисертації представлено ґрунтовний аналіз наукової літератури з теми дослідження. Авторкою висвітлені різні підходи до бачення сутності понять «культура», «технологія» та «технологічна культура». Ознайомлення зі змістом дисертації свідчить про опрацювання дисертанткою значної кількості наукових робіт, які присвячено проблемі дослідження. Аналіз проблеми висвітлено достатньо повно та ґрунтовно, текст подано на високому науковому рівні. Автор дисертації демонструє логіку здійсненого аналізу, доводить смислову єдність змісту пунктів у I розділі.

Дисертантом ґрунтовно представлено опис особливостей організації констатувального етапу дослідження, виділено критерії та рівні сформованості технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів.

Розроблена модель емпіричного дослідження теоретично обґрунтована, отримані результати представлені кількісними і якісними діагностичними показниками. Номенклатура представлених методів і методик дає повне уявлення про дослідницькі процедури і процеси, а отримані результати, що відрізняються ретельним оформленням якісних і кількісних даних, репрезентують рівні сформованості технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів в експериментальній та контрольній групах. Усі результати сприймаються переконливо, не викликаючи сумнівів щодо процедурно-діагностичного перебігу експерименту та інтерпретації його результатів.

Визначені організаційно-методичні умови та розроблена методика формування технологічної культури майбутніх фахівців описана автором докладно і послідовно. Значним позитивним моментом стало комплексне впровадження розробленої методики у навчальний процес фахової підготовки майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів, а також залучення респондентів до тренінгової роботи з формування технологічної культури.

Позитивної оцінки заслуговують також додатки, в яких подано великий обсяг експериментального інструментарію. З огляду на вищесказане зазначимо, що дисертаційна робота містить структурну раціональність, наукову коректність та професійність педагогічного аналізу, чіткість та логічність викладу змісту теоретико- експериментального дослідження. Усі три розділи є завершеними, містять ґрунтовні узагальнення та висновки.

Вагомою є і значна кількість наукових праць, що опубліковані за матеріалами дисертаційної роботи (23 публікації, серед них: 9 статей, у тому числі 1 у наукових періодичних виданнях інших держав, 8 статей у наукових фахових виданнях України, з яких 8 публікацій у виданнях, що включено до

міжнародних наукометричних баз, 12 публікацій апробаційного характеру, 1 методичні рекомендації).

Поряд з високою загальною оцінкою рецензованої дисертаційної роботи висловимо деякі зауваження, що мають дискусійний характер.

1. Перший розділ дещо переобтяжений інформацією про науковометодологічні засади дослідження проблеми технологічної культури, її сутність та структуру. Водночас недостатньо використано матеріали щодо формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів та науково-практичного досвіду, що спрямований на професійний розвиток майбутнього фахівця.

2. Враховуючи великий обсяг матеріалу, представлений за результатами аналізу теоретичних джерел в першому розділі, вважаємо, що доцільнішим було б представлення даних, пов'язаних безпосередньо з концептуально-структурною прогностичною моделлю формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів, які слугували основою для експерименту.

3. У дослідженні досить ґрунтовно представлено зміст роботи з формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів. Однак залишається незрозумілим, хто має проводити цю роботу: авторка чи викладачі ЗВО? А також, у яких формах ця робота має проводитися: фахові заняття, спецкурси?

4. Є зауваження до якості літературного редагування тексту дисертації, оскільки наявні стилістичні та граматичні огріхи.

Проте зазначені зауваження не спростовують високої оцінки дисертаційного дослідження, а певною мірою доповнюють об'єктивну характеристику практичної складності та теоретичної значущості проблеми

формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів.

За науковим рівнем дисертаційна робота О.В. Нагорної є самостійною, цілісною, фундаментальною науковою працею й вагомим внеском у теорію та практику сучасної спеціальної освіти. Автореферат відображає основний зміст дисертації. Результати дослідження пройшли солідну апробацію та знайшли відображення у значній кількості публікацій.

Таким чином, дисертація на тему «Формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів» повністю відповідає встановленим вимогам п.п. 9, 11 та 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння наукового звання старшого наукового співробітника», а її автор – Нагорна Олена Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.03 – корекційна педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри менеджменту,
практичної психології та інклюзивної освіти
Університету Григорія Сковороди в Переїславі

Горбенко
Підпис _____
Засвідчую:
Нач. ВК *Т.В. Пастушкіна*